نام درس : فارسی ۳	باسمه تعالی	سال تحصیلی :۱۴۰۳-۱۴۰۲	محل مهر
نام و نام خانوادگی :	وزارت آموزش و پرورش	نوبت : اول	
نام پدر :	اداره کل آموزش و پرورش استان خراسان جنوبی	تاریخ امتحان : ۱۴۰۲/۱۰/۲۰	
شماره ملی :	مدیریت آموزش و پرورش شهرستان بیرجند	شروع امتحان : ۱۰ صبح	
شماره کلاس :	دبیرستان دخترانه سما (دوره دوم)	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه	
شماره صندلی :		تعداد صفحه : ۵ صفحه	
پایه : دوازدهم		تعداد سؤالات : ۴۰سؤال	
رشته : مشترک		طراح : زهرا کوزه گران	

ضمن خیرمقدم به دانش آموزان و داوطلبان عزیزسؤالات زیر را به دقت بخوانید . با توکل به خدا و آرامش خاطر پاسخ دهید .

نام و نام خانوادگی مصحح:	امضا :	نام و نام خانوادگی مصحح :	امضا :
نمره با عدد :		نمره پس از تجدید نظر با عدد :	
نمره با حروف :		نمره پس از تجدید نظر با حروف :	

ردیف	سؤالات	نمره
	قلمرو زبانی : ۷ نمره	
۱	معادل واژهٔ " سخاوت " را در بیت زیر بیابید . " همه عزی و جلالی ، همه علمی و یقینی / همه نوری و سروری ، همه جودی و جزایی " بیابید .	۰/۲۵
۲	با توجه به مصرع زیر همهٔ واژه ها معادل " دمساز" است به جز..... (هم راز - مونس – شیفته) " همچو نی زهری و تریاقی که دید ؟ / همچو نی دمساز و مشتاقی که دید "	۰/۲۵
۳	معنی واژه های مشخص شده را بنویسید . الف : یکی از صاحب دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود ب : از چشمانش شرارت و حیله گری می بارید	۰/۵
۴	واژهٔ درست را انتخاب کنید . الف : تو نمایندهٔ فضلی تو سزاوار (ثنایی – سنایی) ب : (عسارهٔ – عصارهٔ) تاکی به قدرت او شهد فایق گشته ج : باز راه اجداد خویش را به سوی کویر پیش گرفت و به (مزینان – مذینان) بازگشت د : همان پدری که (ایلخوانی – ایلخانی) قشقایی بر سفرهٔ رنگینش می نشست	۱
۵	واژهٔ نادرست را تصحیح کنید . الف : شفیعٌ متاعٌ نبیٌ کریم / قسیمٌ جسیمٌ نسیمٌ وسیم ب : عملیات احداس خاکریز شروع شد . آن شب برادران جهاد و در رأس آنها شهید ساجدی آرام و قرار نداشت ج : دور شو از برم ای واعظ و بیهوده مگوی / من نه آنم که دگر گوش به تذویر کنم د : برای کسانی که به آتش سرخ بن و بلوط خوگرفته اند زغال منغل و نفت بخاری آفت بود	۱
۶	کدام گزینه جملهٔ " مرکب " است ؟ الف : همه عشقی محبت باشد اما همه محبتی عشق نباشد ب : لیسانس نمی گذاشت که در ده بمانم	۰/۲۵
۷	یک جمله در متن بیابید که با الگوی " نهاد + مفعول + مسند + فعل " ساخته شده باشد . او بندهٔ خود را عاشق خود کند . آن گاه بر بنده عاشق باشد و بنده را گوید تو عاشق و محب مایی	۰/۲۵

www-kanoon-ir

۸	همهٔ واژه های داده شده " هم آوا دارند" به جز..... الف : منسوب ب : حیات ج : قاضی د : غرامت	۰/۲۵
۹	کدام قسمت جمله حذف شده است ؟ به چه قرینه ای ؟ فکری ای هموطنان در ره آزادی خویش / بنمایید که هرکس نکند مثل من است	۰/۵
۱۰	با توجه به متن به سؤالات پاسخ دهید. بعد از عزیمت رضاشاه _ که قبلاً رضاخان بود و بعداً هم رضاخان شد _ همهٔ تبعیدی ها رها شدند و به ایل و عشیره بازگشتند . الف : یک " شاخص " مشخص کنید . ب : یک نقش " تبعی " بیابید و نوع آن را بنویسید .	۰/۷۵
۱۱	فعل " نیست " را در بیت زیر ازنظر کاربرد معنایی بررسی کنید . الف : زاهد پرست از حال ما آگاه نیست / در حق ما هرچه گوید جای هیچ اکراه نیست	۰/۵
۱۲	با توجه به متن به سؤالات پاسخ دهید . " به پشت بام ها رفتند نه که بخوابند که تماشا کنند و از ستارگان حرف بزنند که آسمان ، تفرجگاه مردم کویر است و تنها گردشگاه آزاد و آباد کویر . " الف : یک واژه بیابید که " تحول معنایی " پیدا کرده است . ب : یک واژهٔ " دوتلفظی " نشان دهید . ج : کدام واژه " وابستهٔ وابسته " است ؟ نوع آن را بنویسید .	۱
۱۳	نمودار گروه اسمی " هوای نسبتاً پاک " را رسم کنید .	۰/۵
قلمرو ادبی : ۵ نمره		
۱۴	در کدام گزینه " سجع " دیده می شود ؟ الف : عشق هرکسی را به خود راه ندهد و به هرجایی مأوا نکند ب : محبت چون به غایت رسد آن را عشق خوانیم	۰/۲۵
۱۵	در بیت " در عالم پیر هرکجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است" کدام واژه " ایهام " دارد ؟	۰/۲۵
۱۶	واژهٔ مشخص شده " نماد "چیست ؟ ای مرغ سحر ! عشق ز پروانه بیاموز	۰/۲۵
۱۷	کدام یک ازترکیب های مشخص شده مفهوم مجازی دارند ؟ نالهٔ مرغ اسیر این همه بهر وطن است / مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است	۰/۲۵
۱۸	قسمت مشخص شده نشان دهندهٔ کدام آرایه است ؟ فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایهٔ ابر بهاری را گفته تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد	۰/۲۵
۱۹	قسمت مشخص شده کنایه از چیست ؟ یک روز دنیایی به روم چشم داشت	۰/۲۵

www.kanoon.ir

۲۰	در کدام بیت " اسلوب معادله " دیده می شود ؟ دلیل بیاورید . الف : بی گاه شد بی گاه شد ، خورشید اندر چاه شد / خورشید جان عاشقان در خلوت الله شد ب : مستمع صاحب سخن را بر سر ذوق آورد / غنچهٔ خاموش ، بلبل را به گفتار آورد	۰/۵
۲۱	بیت " نی حریف هر که از یاری برید / پرده هایش ، پرده های ما درید " را از نظر کاربرد آرایهٔ " جناس تام " بررسی کنید .	۰/۵
۲۲	چرا بیت " تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دلبند " ، " حسن تعلیل " دارد ؟	۰/۲۵
۲۳	عبارت "از بیم عقرب جرارهٔ دموکراسی به مار غاشیهٔ حکومت سرهنگ ها پناه ببرد" یادآورکدام ضرب المثل است ؟	۰/۲۵
۲۴	هر اثر را به نام نویسندهٔ آن وصل کنید . (قسمت نام نویسنده یک مورد اضافی است)	۰/۵

اثر	نویسنده
الف : فیه مافیه	۱. شهاب الدین سهروردی
ب : تمهیدات	۲. عین القضات همدانی
	۳. مولوی

۲۵	درست یا نادرست بودن عبارت زیر را مشخص کنید . " مثل درخت در شب باران " اثر شفیعی کدکنی است	۰/۲۵
۲۶	" قصهٔ شیرین فرهاد " اثر (احمد عربلو – عیسی سلمانی لطف آبادی) است	۰/۲۵
۲۷	مصرع ستون" الف " را به مصرع مناسب آن در ستون " ب " وصل کنید .(قسمت ب دو مصراع اضافی است)	۰/۵

الف	ب
الف : یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر	۱. در راه ذوالجلال چو بی پا و سر شوی
ب : در مکتب حقایق پیش ادیب عشق	۲. تا راهرو نباشی کی راهبر شوی
	۳. کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی
	۴. هان ای پسر ! بکوش که روزی پدر شوی

۲۸	بیت را کامل کنید . بازآ که در هوایت خاموشی جنونم	۰/۵
	قلمرو فکری : ۸نمره	
۲۹	کدام بیت به : کلُّ شیءٍ یرجع الی اصله " اشاره دارد ؟ الف : سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق ب : هرکسی کاو دور ماند از اصل خویش / بازجوید روزگار وصل خویش	۰/۲۵
۳۰	با توجه به بیت " بشنو از نی چون شکایت می کند / از جدایی ها حکایت می کند " " منظور از " نی " چیست ؟	۰/۲۵

www-kanoon-ir

۳۱	با توجه به عبارت " در عشق قدم نهادن کسی را مسلم شود که با خود نباشد و ترک خود بکند " چه کسی می تواند عاشق شود ؟	۰/۲۵
۳۲	با توجه به متن پاسخ دهید . " برف کوه هنوز آب نشده است . به آب چشمه نمی توان دست برد . ماست را با چاقو می بریم . پشم گوسفندان را گل و گیاه رنگین کرده است . بوی شبدر دوچین هوا را عطرآگین ساخته است ... جوجه کبک ها خط و خال انداخته اند . " الف : منظور از " به آب چشمه نمی توان دست برد "چیست ؟ ب : " جوجه کبک ها ، خط و خال انداخته اند " یعنی چه؟	۰/۵
۳۳	با توجه به متن پاسخ دهید . " ناله های گریه آلود آن روح دردمند و تنها را می شنوم . ناله های گریه آلود آن امام راستین و بزرگم را که همچون این شیعهٔ گمنام و غریبش در کنار آن مدینهٔ پلید و در قلب آن کویر بی فریاد سر در حلقوم چاه می برد و می گریست و چه فاجعه ای است در آن لحظه که یک مرد می گرید " الف : " مدینهٔ پلید " کجاست ؟ ب : منظور از " امام راستین " کیست ؟	۰/۵
۳۴	مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید . الف : نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم نیایی / نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی ب : گر کسی وصف او ز من پرسد / بی دل از بی نشان چه گوید باز	۰/۲۵
۳۵	مصرع " گفت : والی از کجا در خانهٔ خمار نیست ؟ " به کدام پدیدهٔ اجتماعی اشاره دارد ؟	۰/۲۵
۳۶	کدام بیت به اهمیت نویسندگان و شاعران اشاره دارد ؟ الف : در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت ب : در پیشگاه اهل خرد نیست محترم / هرکس که فکر جامعه را محترم نداشت	۰/۲۵
۳۷	پاسخ مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید . بیت " خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است "به..... اشاره دارد ؟ (دعوت به آزادی خواهی – بیگانه ستیزی)	۰/۲۵
۳۸	چرا شاعر خطاب به دماوند می گوید : " تو قلب فسردهٔ زمینی / از درد ورم نموده یک چند "	۰/۵
۳۹	مفهوم کلی هر بیت را بنویسید . الف : ابر و باد و مه و خورشید و فلک درکارند / تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری ب : صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب / تا شد تهی از خویش و نی اش نام نهادند ج : آتش عشق است کاندر نی فتاد / جوشش عشق است کاندر می افتاد	۰/۷۵

www.kanoon.ir

۴۰	**معنی شعر و نثر :**	
	الف : گفت تا داروغه را گوییم در مسجد بخواب	۰/۲۵
	ب : ازشنیدن اسم شهر قند در دلم آب می شد	۰/۲۵
	ت : ای عزیز ! پروانه قوت از عشق آتش خورد	۰/۲۵
	ج : آب را تا باغستان و مزرعه مشایعت می کنند	۰/۲۵
	خ : بار دیگرش به تضرع و زاری بخواند	۰/۲۵
	د : پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته جان شنو یکی پند	۰/۵
	ر : تا درد و ورم فرو نشیند / کافور بر آن ضماد کردند	۰/۵
	س : هنگام چریغ آفتاب کنار " قنات حسنی " در شهر سیرجان اتراق کردیم	۰/۵
	آن شب نیز ماه با تلألؤ پرشکوهش از راه رسید وگل های الماس شکفتند	۰/۵
	ص : آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم / ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است	۰/۷۵

خداوند یارتان باد